

## Juurillaan vai irrallaan

Merimieskirkko on kuin suuri puu, jonka oksisto eli toimipisteet, leviää niin kotimaan rannoille kuin ulkomaisiinkin satamiin ja kohteisiin. Runko eli organisaatio kannattaa tätä oksistoa, joka tarjoaa suojaansa sen katveeseen saapuvalla kulkijalle ja antaa levähdyspaikan uupuneelle. Puun hyvinvointi lähtee juuristosta eli tukijoukosta ja siitä maaperästä, josta se ammentaa voimavaransa.

Myrskyt ja rajuilmat sekä toisaalta kovasti edulliset kasvun vuodet voivat aiheuttaa sen, että runko turpoaa ja halkeaa, jolloin oksisto ei enää saa sitä kannatusta, minkä juuristo kenties sille olisi tarjoamassa, ja tapahtuu repeämisiä. Oksistossa saattaa tapahtua kuivumista, se ei kannu hedelmää, sen suoja ei toimi. Riippumatta rungon tai juuriston kunnosta, oksa on katkaistava. Oksa saattaa kasvaa liian raskaaksi. Puun on oltava sopusuhtainen.

Mikä on merimieskirkon tila tällä hetkellä? Onko se juurillaan, onko sen runko kunnossa, oksisto sopiva? Täyttääkö se tehtävänsä? Kantaako se hedelmää, jota siltä odotetaan?

Merimieskirkon alkuajoista alkaen on ymmärretty kotimaastaan kaukana olevien maanmiestemme perustilanne; ihminen on irrallaan, juuret ovat kaukana, yhteyden pitäminen vaikeata, outous vallitsevana olotilana.

Tähän on haettu apua eri aikoina eri tavoin. Kaiken aikaa on muistettu toiminnan perusajatus: antaa kulkijalle mahdollisuus olla omien parissa ja luoda juuria hoitavat puitteet. On ymmärretty, että ihmisen elinvoimat ovat riippuvaiset hänen juurtumisestaan ja juuristonsa kunnosta.

Jokaisella puulla on nimensä! Mitä nimi viestii? Onko nimi tärkeä? Omenapuulta odotetaan omenia, kirsikkapuulta kirsikoita ja pajulta jotain ihan muuta. Nimi ilmaisee sen, mitä puulta odotetaan!

Mitä odotetaan Merimieslähetykseltä, Merimieskirkolta ja Suomen Kirkolta maassa X? Mitä hedelmää mikin työmaa ja -muoto tuottavat? On katsottava näihin hedelmiin, kun arvioidaan työn merkitystä.

Organisaation nimi on elänyt vuosisadan myötä omaa elämäänsä Sielunhoitoyhtiöstä Merimieslähetykseksi ja edelleen Merimieskirkoksi. Joillakin ulkomaan asemillamme merimieskirkkoa kutsutaan ”suomalaiseksi kirkoksi”. Nimellä haluttaneen ilmaista kulloistakin toimintaympäristöä sekä sitä, kuinka tekijät työnsä ja sen työkalun ymmärtävät. Nimellä annetaan viesti muulle maailmalle. Yritykset ovat vaihtaneet nimeään tiuhaan, se lienee aikamme trendi. Se lienee myös helpoin mahdollinen muutos tehdä. Jos ei muuta uudistusta osaa tehdä, vaihdetaan nimi! Joskus muutos on onnistunut, joskus ei.

Mietitäänpä hieman tuota ”merimieslähetystä”. Nimi on *brändi* ja siinä on työn historiallinen kaari. Se kertoo lähtemisestä ja lähettämisestä. Molemmat yhdistävät sekä työn tekijöitä että työn kohderyhmiä. Kaikki me olemme lähteneet, ja useimmat meistä on myös lähetetty. ”Lähetys” on sanana koettu vanhanaikaiseksi ja niin kai on tuon

”merimiehenkin” osalta joissain tapauksissa. Nimeä on moitittu pitkäksi ja hankalaksi. Onko ”Suomen Kirkko Isossa Britanniassa” sitten parempi? Ja lyhyempi? Mikä on sen brändi? Mistä se viestii? Mitä sillä halutaan viestiä?

Mitä tuo ”merimies” nimessämme sitten merkitsee? Se kertoo siitä, että ollaan liikkeellä, irti omista, poissa kotirannoilta. Se kertoo toimintamallista, missä mennään luo ja tarjotaan arkisia palveluita.

Ammatinvalinta, elämän ohjaus, tietoinen tai sattumanvarainen valinta, on saattanut yksilön tilanteeseen, jota merenkulkijaksi kutsutaan. Henkisesti sitä voi olla ”merimies”, kuulumatta itse merta kyntävään ammattikuntaan. Henkisiä ”merimiehiä” on maailman turuilla pilvin pimein. Omilleen lähteneitä, omillaan pärjääjiä, muiden apuun turvautumattomia. Kunnes onni potkaiseekin piikkikengällä eikä enää pärjääkään...

Merimieslähetyksessä ollaan hyvin läheisesti ensimmäisen ja suurimman lähettäjämme, Vapahtajamme jalanjäljissä. Jeesus oli liikkeellä ja kohtasi useimmiten yhteiskunnan ulkopuolella olevia tai ainakin sen jollain tavalla hyljeksimiä ihmisiä. Kaikkia näitä yhdisti elämäntilanne, jossa oli korjattavaa. Hän auttoi, neuvoi ja paransi sekä kehotti elämään kunnolla: ”Äläkä vastedes syntii tee.” Hän ei viihtynyt valtaapitävien seurassa. Vallan haltijoille oli hänellä aivan toinen viesti kuin tavalliselle kansalle. Parannusta sielläkin – ahneudesta, omahyväisyydestä.

Apua pyydettiin milloin sairauteen, milloin lähimmäisen auttamiseksi tai sitten oltiin muuten vain eksyksissä elämän merellä. Tilanne on tuttu merimieskirkon kävijäkunnan keskuudessa, missä monenlaista turvan hakijaa, avun tarvitsijaa tai ovensuussa seisoskelijaa on. Merimieskirkon ensimmäinen hedelmä onkin apu, neuvo, siunaus.

Tupaan tulee hiljainen suomalainen, joka kätkeytyy lehden taakse ja sulkeutuu hiljaisuutensa sisään huutaen kuitenkin samalla apua. Huomaammeko hätähuudon? Huomaaminen on merimieskirkkopuun toinen hedelmä. Omasta herkkyydestämme riippuu, huomaammeko avun pyynnön vai hukkuuko merimieskirkon tai suomalaisen kirkon toiminta puuhasteluun ja seremonioiden suorittamiseen. Onko aikamme sellainen, että pitää aina olla kiire; suoritetaan ja kootaan tilastoja kohtaamisista tai ”seurakkaista”, mitä sillä sanalla sitten oikeasti halutaankaan ilmaista.

Miten selitän ”seurakkaan” asiaa tuntemattomalle? Onko kyseessä seuralainen tai seurailija? Seurustelija kenties? Olisiko sittenkin kyseessä selkeästi työssä kohdattu ihminen, henkilö? Olisiko työllemme eduksi, kun puhuisimme selkokieltä. Tapa sanoa asia on tärkeä! On ymmärrettävä, mitä ilmaisulla tarkoitetaan!

Itselläni kesti syksyllä 1967 Rotterdamiin tultuani, kuukausia oppia ymmärtämään, että laivaan palattuamme merimiehen iltamyöhäinen kutsu: ”tule ottamaan smörgarit”, oli oikeasti kiertoilmaisu asialle ”hei haluaisin hieman jutella kaikessa rauhassa”. Oli tavallisesti liki puolen yön ja kiire takaisin kirkolle ja petiin. Tämän oivalluksen jälkeen alkoivat työpäivät venyä, mutta ne täyttyivät todellisista kohtaamisista. Työaikalaki ja sen orjallinen seuraaminen eivät tätä salline...

### **Laivalla ei ole kiire! Paitsi satamissa.**

Parhaimmillaan merimieskirkko onkin merillä laivojen väen parissa: laivapappien työ on saanut kiitettävää palautetta ulkomaita myöden. Olennaisimpana tekijänä tuossa työmuodossamme on yhteisen taipaleen tekeminen. Kuljemme kanssaihmissen rinnalla, aivan kuin Vapahtajammekin kulki aikoinaan, hetken matkaa ja olemme oikeasti läsnä. Se on kolmas hedelmämme, läsnä oleminen. Annamme sen, minkä voimme ja saatamme hänet elämässään edelleen, toivottavasti hieman rakentuneempana kuin aiemmin.

Laivapappina eli -kuraattorina ei voi vetäytyä kasukan taakse, alttarikaiteen pyhälle puolelle tai saarnastuolin korkeuteen. Jeesuksen tavoin pysähdytään ihmisen äärellä, ollaan osa tämän elämää hetki, siunataan ja jatketaan matkaa. On oltava iholla. Siinä ollaan aivan äärellä, keikutaan samoilla aalloilla, syödään samoja sapuskoita ja eletään samaa rytmiä. Neljäs puumme hedelmä on myötä eläminen tai ”viereskely”, kuten laivapappi Kurt Edlund asian ilmaisi.

### **Kvarttaali – Rotaatio – expatriarkaatti – aviosiirtolainen - ulkosuomalainen**

Maailmamme muuttuu kovaa vauhtia. Muutokset ovat ehkä syvemmältä käypiä, kuin aluksi tajuammekaan. Tietty epävarmuus on keskellämme ja se vaikuttaa jokaiseen. Vieraassa maassa tai muuten kaukana omistaan on haavoittuvuus selvästi suurempaa kuin kotikulmilla ja omiensa parissa. Yhtenäisyydestä ja yhdistämisestä puhutaan suurin kirjaimin aina mainoslauseita myöten, mutta aikamme on työntämässä meitä yhä kauemmas toisistamme samalla kun kontaktimme pinnallistuvat kovaa vauhtia. ”Connecting People - Divorcing Families”

Yhtenäinen Eurooppa. Ollaan Euroopan kansalaisia, ollaan maailmankansalaisia. Halutaan omistaa koko maailma, kuulua koko maailman laajuiseen yhteisöön. Katsotaan kauas ja laajalti, ollaan sokeita sille, mikä tapahtuu lähellä. Sitoudutaan maailmaan, ei läheisiin! Perusperhe hajoaa. On helpompaa rakastaa pakanaa kaukana kuin omilla portailla. Merimieskirkkopuun viides hedelmä on siten perheiden tukeminen, moraali.

Afrikkalainen heimopäällikkö sanoi TV-haastattelussa moniavioisuudesta: ”Kumpi on parempi, meidän tapamme, jossa on useampi puoliso samaan aikaan vai teidän, jossa puolisoita on useita, mutta peräjälkeen. Kumpi on lapsille parempi perhe kasvaa: Monta äitiä tai isää samaan aikaan vai toistuvasti vaihtuvat äidit ja isät?” Jäin miettimään aikaamme ja kristillisen etiikan ohenemista ja haihtumista taivaan tuuliin. Taivas on tässä pienellä t-kirjaimella.

### **Luotetaan tekniikkaan**

Uusi teknologia antaa huikeat mahdollisuudet. Voimme tavoittaa toisemme mistä tahansa ja olla tavoitettavissa koska tahansa. Tiedon välittäminen tosiajassa maailman kaikilta kolkilta täyttää olohuoneemme kaikella sillä väkivallalla ja tuholla, millä tiedotusvälineet taloutensa varmistavat. Kukaan ei tiedä, mitä ihmisen psyykeen tämä kaikki vaikuttaa. Miten lapsemme ja lapsenlapsemme tulevat toimimaan tämän kuormituksen alla kasvettuaan? Mitä merkitsee rauhan katoaminen ihmisen henkiselle terveydelle? Turvallisuuden tuominen ihmisen elämään on yksi ajan haasteista. Merimieskirkon perheprojektit? Toivon, että ne vastaavat osaltaan tähän haasteeseen!

Samalla tämä näennäisesti helppojen yhteyksien maailma luo ohuita ihmissuhteita ja virtuaalisia yhteisöjä, joissa saatetaan elää kuin ne olisivat oikeasti olemassa ja vaikuttamassa omaan elämään. Tässä tilanteessa keskellämme on enemmän kuin arvaammekaan oman elämänsä merellä tuuliajolla ajelehtivia tai ainakin oman purjehduksen hallinnan kadottaneita. Paljon on myös heitä, joiden elämän kuvaan ei kuulukaan olla ohjaamassa omaa elämäänsä, vaan ajatuksena on ”katsotaan nyt, mitä tästä tulee”, kunnes huomataan, ettei siitä mitään tullutkaan. Ajatus siitä, että oman elämänsä eteen olisi nähtävä vaivaa, on käymässä yhä harvinaisemmaksi. Tässä on yksi merimieskirkon hedelmistä, joka liittyy siis elämän arvoihin, hallintaan ja suuntaan.

Vuosikymmeniä sitten ulkomaille avioituneiden, pääasiassa naisten, keskuudessa on kasvamassa yhä suuremmaksi niiden joukko, joiden ikääntyminen johtaa dementiaan ja opitun kielen sekä kulttuurin unohtumiseen. Tästä on esimerkkejä jo muun muassa

Kanadan ja USA:n suomalaissiirtolaisten vanhainkodeissa, joissa suomea taitamattomat työntekijät kipuilevat englantinsa unohtaneiden hoidokkiensa kanssa. Sama on tapahtumassa merimieskirkkojemme toimialueella. Meidän seuraava hedelmämme on hoivan, sylin ja avun hedelmä.

Kirkkoa tarvitaan näissä olosuhteissa enemmän kuin kenties koskaan aiemmin. Onko homma Merimieskirkon ”yksinoikeus”? Mikä on Kirkon ja Valtion vastuu?

### **Talous ahdistaa Merimieskirkkoa**

Johtoportaan on painittu sen tosiasian kanssa, että juoksevat kulut kasvavat, mutta sisään virtaava euromäärä ei. Tuloksena on pitkän päälle kestävä tilanne. On pyritty hoitamaan asiaa eräänlaisella juustohöylällä, jolloin ohuita suikaleita sieltä täältä veistämällä tavoitellaan parannusta. Mielestäni se ei toimi, sillä tällä tavalla menetellen saadaan aikaiseksi runsas joukko tilanteesta kärsimään joutuvia ja vajaasti toimivia, mutta lopputulos ei silti ole riittävä.

On suljettu asemistamme pienin, Gdanskin merimieskirkko. Tällä ei ollut vaikutusta talouteen, mutta oliko imagoon? Kotimaan kentältä on haettu säästöjä tai uutta tukea. Keskustoimistosta vähennetään väkeä. Myös ulkomaan toimiin on haettu ratkaisuja.

Nyt olemme tilanteessa, missä Suomen Merimieskirkko ry:n on otettava härkää sarvista ja mietittävä syvällisesti, mikä sen todellinen tehtävä on, missä sen todelliset toiminta-alueet ovat ja mistä on leikattava, jos on pakko niin tehdä. Kysymys on merimieskirkkopuun pelastamisesta. Juuristo on, runko on suhteellisen terve, oksisto on kasvanut eri suuntiin. Jotain on puutarhurin tehtävä.

### **Joitain hyvin provosoivia kysymyksiä!**

- Onko Suomen Merimieskirkon ensisijaisia toimintamuotoja toimia vauraan suomalaisen edustusväestön klubina, kauppana, kirkkona ja seurakuntana? Olisiko Bryssel suljettava?
- Mikä on Suomen valtion ja kirkon vastuu näistä maamme edusmiehistä ja naisista ja perheistä EU:n sydämessä?
- Mikä on Kaukoidän jouluisten viihtymistilaisuuksien merkitys Merimieskirkon kentässä? Kun liike-elämä ei välitä omistaan, onko merimieskirkon se todella tehtävä? Onko nykyinen toiminta siellä oikeasti sitä, mitä tarvitaan?
- Onko Suomen Merimieskirkon tehtävä olla koko Britannian suomalaisten kirkko, vai pitäisikö pitäytyä perinteiseen ratkaisuun pysytellä Lontoossa?
- Eikö Porvoon Sopimus aseta Suomen ev.lut kirkolle velvoitteita Ison Britannian suuntaan (lue velvoite-sanalla *rahaa*)?
- Mitkä ovat suurten satamiemme vanhojen merimieskirkkojen toiminnalliset raamit nykyoloissa? Tilojen ja niiden kustannusten suhde tehtyyn työhön?
- Onko oma ja kansallinen toimintamalli yhä se ainoa oikea, vai olisiko meidän uskallettava panna hynttyyt yhteen muiden pohjoismaiden kanssa?
- Mikä on Kirkkohallituksen ulkosuomalaistyön ja Merimieskirkon keskinäisen yhteistyön tilanne? Muissa Pohjoismaissa on uskallettu yhdistyä, meillä ollaan yhä kahdessa leirissä. Onko siihen oikeasti tarvetta ja onko siihen todella varaa? Onko se periaatteellinen ero, mikä Merimieskirkon työnäyissä on Kirkon virallisen ulkosuomalaistyön työnäkyyn verrattuna todellinen este yhdistymiselle?

Tiedän, että näitä kysymyksiä on pohdittu kipeästikin. Uskon, että pohdittavaa vielä riittää.

Jos ei ole resursseja kantaa koko kuormaa, on kuormasta pakko jättää tien sivuun jotain tai antaa se muiden harteille. Myös yhteisesti kannettavia kuormia löytyy. Olisiko taakkaa jaettava. Raskaaksi käynyt oksa täytyy katkaista tai sille on saatava tukea muualta.

Mitä sitten tämä seurakunta täällä salissa voi asian eteen tehdä? Te olette merimieskirkon juuret. Ilman kotimaan juuristoa eivät merillä, kotimaan rannoilla ja maailman suurissa satamissa lehvistöt olisi lehdessä. Ilman näitä juuria ei meillä olisi tarjota sitä suomalaisuuden syliä ja kristillistä kohtaamista, mitä merimieslähetystyö on maassamme jo 134 vuotta toteuttanut.

Miten nämä juuret voivat? Ovatko ne vahvat ja ulottuvatko ne ravinteikkaaseen ja kosteutta sisältävään maaperään? Maaperä on kirkko, kosteus on taloudellinen tuki, rukous ja toiminta. Yksi juuriston tehtävä on esirukous! Toinen tehtävä on vanhojen kuusten juurakoiden tavoin panna poluillaan tyytyväisinä kulkevat hieman kompastelemaan ja huomaamaan puu, jota juuret ruokkivat. Kolmas tehtävä on sitoa maaperää, etteivät maailman rankkasateet pese hedelmällistä multaa pois.

Seurakunnassaan piirin merkittävin tehtävä on olla merimieslähetys omanatuntona seurakunnan päättäjien suuntaan ja kokoavana voimana seurakuntalaisiin päin. Suolaa ei tarvitse soppaan panna kilotolkulla, kun se siellä jo maistuu. Chilipippuria riittää sitäkin pienempi annos. Mitä tehdään suolalle, jos se käy mauttomaksi? kysytään jo Ison kirjan sivuillakin. Pienikin piiri voi saada paljon aikaan, kun unohdetaan perisuomalainen ”hiljaisuus ja nöyryys”, ollaan liian usein liian sovinnaisia. Taidamme olla helposti ”ei kuuma eikä kylmä”. ”Jumalan mummona” oleminen on myös rohkeutta ja uskallusta. Merimieslähetystyöhistoria tuntee runsaan joukon ”Jumalan hulluja”, jotka ovat saaneet aikaan isoja asioita pienellä joukolla, kun ovat korottaneet äänensä.

Nyt on aika korottaa hätähuuto maailmalla eri tavoin elämänsä merta kyntävien maanmiestemme ja naisten puolesta. Suomen kirkolla täytyy olla varaa palvella myös omiaan vierailta mailla. Tahto on hiipumaan päin, vai onko? Työnjakoa on tarkastettava rohkeasti: kotimaan rannoillamme muukalaiset tulevat kirkkojemme porraskiville! Näkeekö seurakunta heidät lähetystyönsä ja diakoniansa kohteena, vai unohdammeko heidät? Merimieskirkko on työkalu satamaseurakunnan kädessä. Opetetaan kirkko käyttämään tätä työkaluaan!

Merimieskirkolla on Lähetystehtävä edelleen hoidettavanaan. Lähettäjänä on Suomen ev.lut. kirkko Herramme käskystä. Työ on kesken, hoidetaan homma omalta osaltamme hyvin.